

СРЕДНО ЕЗИКОВО УЧИЛИЩЕ „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
2600, гр. Дупница, ул. „Страхил войвода“ № 5, тел. (0701) 5 25 45, 4 17 38,
www.souphd.info, souphd@abv.bg

УТВЪРДИЛ,
АНЕЛИЯ ЙОРДАНОВА
Директор

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ
ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ**

*Настоящата Програма е приета на заседание на ПС, Протокол № 12/12.09.2022 г.
и е утвърдена със заповед на директора № 2017/14.09.2022 г.*

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата програма очертава целите и задачите на работа с учениците от I – XII клас в СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Основни цели на училищната програма

- Защита правата и интересите на всички ученици
- Предоставяне на равни възможности на всички ученици за пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.
- Приобщаване на учениците от уязвими групи в общата училищна среда
- Ефективно прилагане на училищни политики за подобряване качеството на обучение и възпитание
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминационни взаимоотношения

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Основни принципи на училищната програма

- Осигуряване на равен достъп и приобщаване на всеки ученик
- Недопускане на дискриминация
- Пълноценна социализация на деца и ученици от етнически малцинства
- Съхраняване на етнокултурното многообразие
- Създаване на приобщаваща и подкрепяща среда за обучението и възпитанието на учениците със специални образователни потребности:
 - сформирание на екипи от специалисти в зависимост от потребностите на учениците
 - провеждане на диагностична и консултативна дейност
 - наличие на учебно-технически средства
 - разработване на индивидуални учебни програми

Нормативна основа на училищната програма

Международни нормативни актове и документи

- Всеобщата декларация за правата на човека
- Международен пакт за граждански и политически права
- Международен пакт за икономически, социални и културни права
- Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация
Международна конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието
- Международна конвенция за правата на детето
- Декларация на ООН за правата на лица, принадлежащи към национални или етнически, религиозни и езикови малцинства
- Рамковата конвенция за защита на националните малцинства
- Световна програма на ЮНЕСКО „Образование за всички”

Национални нормативни актове и стратегически документи

- Закон за предучилищното и училищното образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Закон за защита от дискриминация
- Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система
- Национална стратегия за детето 2019-2030 г.
- Национална стратегия за учене през целия живот
- Координационен механизъм към стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система
- Етичен кодекс на работещите с деца
- Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които изпитват необходимост от такива в СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница, съобразно техните лични интереси и потребности.

Уязвими групи в СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания,

двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца-сираци и полусираци, деца-бежанци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

II. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Подкрепата за личностно развитие се организира и осигурява в съответствие с утвърдените областни и общински стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Общата подкрепа се предоставя от учителите и от други педагогически специалисти в училището. Допълнителната подкрепа се предоставя в зависимост от плана за подкрепа с конкретни дейности за личностно развитие и необходимите специалисти за предоставянето и.

Обща подкрепа

За организиране и координиране на подкрепата за личностно развитие в СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница за координатор е определен заместник-директор, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование. Дейностите за осигуряване на **обща подкрепа** за личностно развитие на учениците се осъществяват чрез:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнително консултиране по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- поощрение с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемно поведение;
- превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик, включваща различна екипна работа между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси могат да се организират

от СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница или от ОДК/ЦРД/НДД или други центрове за личностно развитие.

Допълнителното обучение е насочено към ученици със системни пропуски в знанията, към напреднали по даден учебен предмет и/или за които се препоръчва в план за подкрепа.

Консултирането по учебни предмети е достъпно за всички ученици и се провежда ежеседмично.

Кариерното ориентиране, провеждано от консултант от кариерен център също е част от общата подкрепа на учениците от първи до дванадесети клас в училището.

Заниманията по интереси стимулират развитието и творческите умения и са свързани с изяви по проекти, програми и други участия.

В СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница функционира училищна библиотека, която чрез осъществяване на различни дейности, представлява част от общата подкрепа на учениците.

Грижата за здравето осигурява за всички ученици ежедневен достъп до медицинско обслужване.

Моралните и материални награди също са част от предоставяната от СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница обща подкрепа.

Превенцията на насилието и преодоляването на проблемно поведение се осъществяват чрез включване на ученици в дейности за въздействие върху вътрешната мотивация и оказване на психологическа подкрепа.

Превенцията на обучителните затруднения се осъществява чрез включване на отделни ученици в допълнително обучение по предмети, консултации и логопедична работа.

Логопедичната работа включва диагностика, превенция, консултативна и терапевтична дейност на комуникативните нарушения и обучителните трудности.

Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности на конкретен ученик от СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница.

Оценката на способностите се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие – психолог, логопед и ресурсен учител, съобразно необходимостта на учениците.

✓ Учениците, за които следва да се извърши оценка на индивидуалните потребности са от следните уязвими групи:

- ученици с индикации за специални образователни потребности
- ученици с хронични заболявания
- ученици в риск
- ученици с изявени дарби

✓ Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на слуха и говора
- зрителна рехабилитация
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- осигуряване на достъпна архитектурна среда и специализирани средства
- ресурсно подпомагане

Работата по конкретен случай е насочена към ученици в риск, а в определени случаи и към ученици със СОП и с изявени дарби с водещ на случая служител от отдела за закрила на детето.

Психо-социална рехабилитация е комплекс от дейности за подпомагане на учениците с разстройство на психичното им здраве, а в някои случаи и с изявени дарби.

Рехабилитацията на слуха и говора се предоставя въз основа на оценка от аудиометрично и артикулационно изследване.

Зрителната рехабилитация е комплекс от дейности от зрителни задачи, оптични средства и специфични четивни техники.

Рехабилитацията на комуникативни нарушения включва дейности за ученици със затруднения на познавателните процеси, социалното поведение, разстройство на езика и говора.

Осигуряването на достъпна архитектурна среда и специализирани средства е съобразяване с елементите на сградата и интериора със специфичните изисквания за различните видове увреждания, технически средства, дидактически материали, методики и специалисти.

Ресурсното подпомагане се провежда съгласно плана за подкрепа и включва адаптиране на учебното съдържание, съвместна работа на учителите, терапевтична подкрепа на ученици със СОП, дейности в класната стая за приобщаване на учениците.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за подкрепа за всеки ученик. Родителите задължително се включват в плана за подкрепа като активни участници в дейностите.

Ако Екипът за подкрепа за личностно развитие препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, СЕУ „Св. Паисий Хилендарски“, град Дупница уведомява отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ по местоживееене с цел социалните служби да окажат съдействие и родителите да осъзнаят нуждите на детето.

При наличие на три и повече деца/ученици в група/паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредбата за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика. Индивидуален учебен план и индивидуална учебна програма се разработват за ученици в комбинирана или индивидуална форма на обучение, както и за ученици с изявени дарби.

III. ДЕЙНОСТИ И ГРАФИК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици с необходимост от обща подкрепа	постоянен	класни ръководители, учители по предмети	
Идентифициране на ученици със СОП - ранно оценяване на образователните потребности за превенция и ранна интервенция на обучителните затруднения	постоянен	класни ръководители, учители, ЕПЛР	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на необходимостта
Идентифициране на ученици в риск	в началото и през учебната година	класни ръководители, ЕПЛР	
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	постоянен	логопед	
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултации	постоянен	психолог	
Съвместна работа на ресурсния учител с учителите по съответните учебни предмети при провеждането на урока	постоянен	ресурсен учител	

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Осъществяване на дейности в класната стая с цел приобщаване на учениците със СОП	по график за провеждане на учебните часове	ресурсен учител	
Увеличаване на процента на учениците със специални нужди и от различни етноси, участващи в реализирането на училищни проекти	през учебната година	директор, учители	
Преодоляване на негативни дискриминационни нагласи към децата със специални потребности и от различните етноси чрез информационни кампании с учениците и техните родители	постоянен	ЕПЛР, класни ръководители	
Организиране на допълнително обучение по български език за ученици от етнически малцинства при необходимост	постоянен	директор, учители	
Разширяване на сътрудничеството с местните органи в социалната и здравната сфера, с образователните медиатори, родителите и местните общности за осигуряване на приобщаваща и подкрепяща среда	постоянен	директор, учители, психолог	
Стимулиране на включването на децата в предучилищното възпитание и подготовка за подкрепа от ранна възраст, и особено за децата от различен етнос или със специални образователни потребности	в началото на учебната година	директор, ЕПЛР	
Създаване на условия за улесняване на прехода на децата от семейната към образователната среда, както и на прехода между различните етапи на образование	през учебната година	директор, учители	
Осигуряване на целодневна организация на учебния ден, на безплатен и безопасен транспорт на учениците	постоянен	директор, учители	

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Осъществяване на дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на учениците в риск от отпадане	постоянен	директор, учители, психолог	
Прилагане на приобщаващи грижи, адаптация и плавен преход на учениците между отделните етапи и степени	постоянен	директор, учители, психолог	
Представяне на дейности по интереси в училището	15.09.2022 г.	учители в целодневната организация	
Представяне на извънучилищните дейности по интереси	15.10.2022 г.	представители на центрoвете	при проявен интерес от страна на центровете
Максимално обхващане на децата в риск от отпадане в занимания по интереси	през учебната година	учители	
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от III до XII	01.12.2022 г. 01.05.2023 г.	кариерен консултант; класни ръководители	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	постоянен	директор, зам.- директори, учители, психолог	
Планиране и реализиране на информационни кампании за намаляване на риска от отпадане и преждевременно напускане на училище и за повишаване на информираността относно значението на образованието	през учебната година	директор, класни ръководители	
Повишаване на достъпа до съвременни информационни технологии и електронизация на учебния процес	през учебната година	директор, учители	
Стимулиране участието на деца с изявени дарби в състезания и олимпиади	постоянен	учители	
Участие в НП „Олимпиади и състезания“, Модул „Осигуряване на обучение на таланти“	постоянен	ръководители на групите	

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
ученици за участие в ученически олимпиади“			
Стимулиране участието на учениците от различни етнически групи в състезания и олимпиади	постоянен	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	постоянен, по график	УКБППМН, директор, районна администрация	
Повишаване на професионалната квалификация на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда и с ученици със СОП	по график, в съответствие с плана за квалификация	директор, председатели на МО	
Професионална подкрепа и обмен на добри практики между педагогическите специалисти и образователните медиатори	постоянен	учители, образователните медиатори	

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителската общност. Всички участници в образователния процес (училище, семейство и институции) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.